

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 300 Lei, magánosoknak 250 Lei, félévre 130 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön: 2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Dinár 120.

Korunk egyik rákfenéje.

Mint zsidó lapnak, kötelességünk a zsidó élet olyan megnyilvánulásait is felfigyelttel kísélni, amelyek nem közvetlen érdekkörében tartoznak. Így tapasztalhatjuk azt, hogy szerte a világon, ahol a hitközségek újabb képviselőtestületet és elnökséget választanak, mindenütt „pártok”-ról beszélnek, de a szónak nem legnapj értelmében, hanem valami újabszerű értelmet kapott a hitközségi beléletben is az a szó, hogy pártok. Elég talán a bécsi folyamatban levő hitközségi választásokra gondolnunk. Ott például a szociáldemokraták és az Union nevű főképen gazdag bankárok és kereskedők asszimiláns szervezete indul együtt harcba, a cionisták ellen. Mi köze, veljük fel a kérdést például a szociáldemokratáknak, a hitközség beléletéhez? Igaz, hogy a szociáldemokraták tiltakoznak lapjukban ez ellen, de a kuliszák mögött tudják, hogy de facto részvesz a kehillá életben a bécsi szocdem párt. És a fuzióját elnevezi „nem nacionalista” pártnak, hogy ezzel a cionistákon üssön egyet. Az Agudasz Jisroel hivatalosan nem vesz részt a választáson, de azért az egyik markáns egyénisége külön listával indul a harcban. A cionisták, mizrachisták, chasszidok és mindazok, akiknek célja a zsidóságnak az örökéletűségbe való átmentése a hitközségen keresztül, egységes pártba tömörülnek a zsidóság létfelmaradását képező intézmények érdekében. Közbe a reformerek is munkába léptek és még ezeknek a vasárnap-zsidóknak a szavazatait is elég jónak tartják arra, csak hogy a cionistákon üssenek egyet.

Igy Bécs városában. S vajjon hogyan állunk másutt? Ahol nem arról van szó, ami a bécsi ortodoxok egy részét arra ösztönzi, hogy ne vegyenek részt a nagy hitközség harcaiban. (Néki tudni, hogy Wienben egy nagy hitközség van és az Agudasz Jisroel csak egy imaegylet. Ott nincs külön ortodox és neolog, ami a választási harcot illati.) Most december végén, számos erdélyi hitközségben megválasztják az új hitközségi vezetőséget. És ez a harc más formában bár, de épen oly vehemenciával zajlik, mint Bécsben. Itt nem világnézetek harcáról van szó, mert hiszen nem is lehet szó egy ortodox hitközségben arról, hogy világnézetek ütközzenek össze. Világnézetek nem, de pártok igen. És hiába igyekszik az agudisták kis csoportja azt hangsúlyozni, hogy nem lehet pártharcokról szó. Mi tudjuk és érezzük, hogy szintén pártok veszik fel a harcot. Az úgynevezett „cionista” irányzat leküzdésére összefognak még a pokol ürdögével is. Még azokkal is összefognak, akik talán sértett hiságból egy időre a cioni vagy mizrahi eszme árulói lettek. Mindenkiel mindenki ellen, akibe ezek iránt egy kis szeretet megnyilvánul. Pártok harca ez.

És mi nem akarunk „pártharcokat.” Mi nem akarunk testvérharcot. De ha azt akarják azok, akik a nyugodt fejlődés irányát el akarják gáncsolni, hogy legyen

harc — ám legyen. Az izmusok harca megint elkezdődik. Szerencsére nem lehet itt szó szocializmusról, még a reformerek sem juthatnak szóhoz, úgy mint az osztrák fővárosban. De az izmusok egy része itt is virulens. És ha a „taktikához” tartozik, hogy a bécsi Halpern ur az Aguda ellenére is fellép és megindul a harcban,

mit tudjuk mi, hogy mi rejtőzik a kuliszák mögött, hogy a pártnélküliséget hangsúlyozzák, dacára annak, hogy pártjuk él és minden erejét latbaveti a választási harcokban.

Elgondolkoztató ez a harc, ami itt folyik a hitközségekben. — de mégis hiszünk, minden elkeseredeltség dacára, hogy áldás fog fakadni belőle. Áldás és nem bűnös könyelmű gyengítése, az amugy is ezer bajjal küzdő hitközségeknek.

A károlyi főrabbi miatt pofozták, fejbevágták, összeharapták egymást az egyik szatmári zsidó imaház hivei

Szalmár, november 8. Minden főérzésű zsidót felháborító botrányos verekedés színhelye volt az elmúlt péntek este a Károlyi köz és Báthory-utca sarkán levő chaszid zsidó imaház.

A kilört verekedés évekre visszaterjedő civakodás eredménye, amely a Freund család és a Fleischmann familia között dúl. Állítólagos indító oka a két család közötti gyűlölködésnek a nagykarolyi rabbi személye, akit Freundék minden körülmények között szerettek volna Szalmáron látni. A „szép tervnek” azonban a chaszidok között is voltak ellenzői és ezeknek Fleischmannék voltak a vezetői. Az idősebb Fleischmannak a múlt évben történt halála után, fia, a huszonkétéves Fleischmann Mózes lett a család major domusa és ő ellene már inkább fel mert lépni a Freund család.

Már heteivel ezelőtt rebesgették, hogy a legközelebbi választáson olyan ember kerül a hitközség élére, aki Fleischmann ki fogja üldözni az apja által is alapított templomból.

Tényleg a múlt vasárnap választáson Freund Tóbiás, a Fleischmann család legnagyobb ellensége lett az imaház elnöke.

A választás eredményeként várt botrány nem is váratott magára sokáig. Pénteken este kirobbant a botrány, amelyet minden önéreztel zsidó elítél és teljesen a Freundék számlájának a rovására ír.

Ugyanis a verekedésre nyilvánvalóan előre elkészült a Freund család, mert

pénteken este öt Freund testvér jelent meg imádkozás ürügye alatt a templomban,

akik egyébként nem szokták ajátaloskodásukat ott elvégezni és imádkozás közben a legfiatalabb Freund Ábrahám odaugrott Fleischmannhoz és azt

kétszer pofon ütötte.

Fleischmann védekezésére, mind az öten nekiesetek és ütötték-verték, ahol érték. A rendet csak az udvaron készületben álló két detektív állította helyre, akiket az ellenpárt, — mivel köztudomású volt, hogy verekedés készül — péntek estére a rend fenntartására kirendelték. Alig hagyták el

azonban a detektívek a helységeket, újabb pofonok csaltanak el a templomban, úgy, hogy a rendet fenntartani és az imádkozást befejezni csak a legnagyobb erőfeszítés mellett tudták a jelenlévő főzárabb elemekek.

Az esetről a két kiküldött detektív jelentést tett felettes hatóságának.

Az ügy azonban ezzel még nem nyert befejezést.

Szombaton reggel a vallásosabbak, szokás szerint a fűrdőben — a mikvében — találkoznak. Ez alkalommal is oda mentek és ott Grosz Izsák a péntek esti történetek fölött összeszólalkozott az ellenpárt vezérével, Freund Tóbiás imaházi elnökkel, aki a vitalkozás befejezésekképpen Grosz halatmasan pofonította. Grosz erre egy hasábját vágott Freundhoz, aki azonban kikerülte az ütést és ugyanazzal a fával rásütölte Grosz fejére és azon négy centiméter nagyságú lyukat hasított.

A verekedés további folyamán Grosz súlyos sebeket kapott a fülén és kezén. És hogy milyen mérvű lehetett a Freund felindulása, azt a Grosz sebei bizonyítják. Freund Tóbiás ugyanis össze-vissza harapta Groszt.

A vérmes károlyi főrabbi párti Freundot, aki eszméért egy egész templomi gyülekezelt péntek esti ajátaloskodását zavarta meg és aki közönséges módon verekedéssel és közbotrány okozással tette emlékezetessé nevét, a fűrdőben történt eset után előállították a rendőrségre, ahol előzetes letartóztatásba helyezték.

A szombat délelőtti imádkozáskor az inzultált Fleischmann egy rendőrkomiszár és tíz rendőr kíséretében állított be a templomba, akik mindaddig ott tartózkodtak, míg az istentisztelet véget nem ért.

Ennek köszönhető, hogy a délelőtti símán elmúlt.

A botrányos ügyre a bevezelt rendőri nyomozás van hivatva pontot tenni. Mi csak elítéljük és nagyon helytelennek tartjuk, hogy egy előkelő chaszid család tagja a templomba politikát visz és verekedést inscenál abban a templomban, ahol a rendre neki kellene elsősorban ügyelnie. Elítéljük, hogy szent helyeinket ilyen durva módon megcsufolják. Mit várhatunk ezután ellenégeinktől?

Szörmevásárlás bizalom dolga, **bizalommal csak is a Keszner áruházban vásárolhat**
Oradea, Strada Avram Iancu (Kossuth-utca) 8.

A vallásos zsidó ifjuság utja

Hónapok óta nem szűnnek meg folytonosan hangoztatni, hogy a zsidóság egyik legfontosabb problémája az ifjusági kérdés. Nem szűnünk meg zsidóságunk vezetőit, lelki és szellemi irányított felírni, hogy a legnagyobb bun az a nemtorodomság, amellyel ifjuságunkkal szemben viselkednek. Ifjuságunk tévelygéséből igen gyakran vezetők hiányában nem talál kiutat, hiszen vergődését senki sem figyel és könnyen fogékonyvá válik az eiebe hozott káros eszméknek. Így csak áldozatul ifjuságunk legszebb virága, mely hivatta volna zsidóságunk fennmaradását és a jövőnek való átmentését biztosítani. Fájdalom azonban hangok gyenge volt és csak kiáit szó maradt a sivatagban, visszhang nélkül.

Az ifjuság részéről való megkeresésre Wasserstrom Sándor, lapunk főszerkesztője a zsidó ifjuság problémáiról egy sorozatos előadás megtartását határozta meg. Az előadásokat Wasserstrom Sándor által tartott beszéd értelmét hangot szolgáltatott meg azok elian, akiknek módjuk és hivataluk lenne a vallásos zsidóság érdekében a tradícióknak a zsidó ifjuságon keresztül való átmentése és a szerdái ifjuság széles rétegeinek, széles zsidó szellemi látkörrel való ellátása és elhelyezése. Az előadásokból, másrészt más érdekektől vezette, hagyják a zsidó ifjuság akadálymentesen elvezni.

A zsidóság szerezésénél tragikumának mondja azon struccpolitikát, amely a ml évezredes szellemi és lelki javainkat, minden szembehelyezkedés nélkül elpusztulni hagyja. Rámutat az oroszországi eseményekkel kapcsolatban, hogy a hárommillió orosz zsidóság elpusztulására van kárhözátva és az a zsidóság, mely rezorvált köpözte minifig a világ minden részében, nagyrésztben elasszimilálódt zsidóságnak és nagy szellemi és lelki kincsével állandóan az utánpótlást biztosította, képtelen több ezen történelmi misszióját végezni. Hízen részben szép szóval azon indoklással, hogy a Szovjet a vallást mindeneképpen magánügyének tekint, de ténylegesen minden megőrést az elhunyt 15 év alatt Oroszországban, hogy az ifjuságot az atyák vallásától eltérítse és egy gazdasági intézkedésekkel, valamint erőszakos megadóztatásokkal a zsidóságnak az életlehetőséget lehetetlenné tegye. De ott, ahol a szép szó nem használ, ott az erőszak fogyerőnek kellett diadalmaskodnia. Zsidó templomaink ezrei vettek el és profanizáltak mozikká színházakká és egyéb mulatóhelyekké. Zsidó iskoláinkat pincékben, odukban elrejtett chederéinket a legszigorúbb büntető szankciókkal, vezetőinket megkínóztatásával és deportálásával szüntették meg Rabbijaink, tanítóink, szellemi és lelki vezetőink ezrei sanylódnak a sibiriai számizetésben és hatak martyriáit zsidóságunkért

és szent hitünkért. És a ml ifjuságunk is szerencsétlen gazdasági viszonyok okozta elhelyezkedés lehetősége nélkül, gondozó szulók hiánya folytán, lelki tartalom, cél és ideál nélkül lebeg. Leleke üres és durva ösztönökre hajló és a körülötte settenkedő sejt könnyen belopja az erősen fogékony gyermeklelkébe a vallástalanság mérget, szétrombolva mindazt, ami őt a zsidósághoz köti. Meg kell tehát mentenünk a zsidó ifjuságot és rajtuk keresztül a zsidóságot tragikus vezetőitől, az elpusztulástól! A nemzeti alapon álló vallásos zsidóság az, amely eltelidealt adott és adhat az ifjuságnak, ama programjával, amelyet képvisel. Hízen ennek világteljesítése ama arany közeput, mely a zsidóságnak régi, örökké kipróbált utja volt és amely egyáint szívébe zárja a zsidóság minden rétegét, hívők, akik akár vallási, akár nemzeti zsidóknak. Ma, amidőn a Balfour deklarációnak 15 éves évfordulója van és a távoli keleten, Palesztinában a zsidó nép alkotó erejének nagy éposza játszódik le, amidőn a kétezer év óta szunnyadó zsidó energia csodálatos újáéledésének tanúi vagyunk és végül, amidőn az évezredek által verrel átátott föld fokozatosan zsidó tulajdonba megy vissza, akkor az igazi zsidó népi életet élni akaró, nem idegen hagyományokon, nem idegen kulturán és nem idegen erkölcsön, hanem igazi zsidóvilágsejtelten felépülő zsidóság ifjuságának adva van eltelideája és célja. A zsidó ifjuság életrendezkedése és világteljesítése csakis Isten, Nép és Oszág trilogijájának eltelidején épülhet föl.

Azon nagy érdeklődés, amely az ifjuság részéről meggyilvánult, arra készítette lapunk főszerkesztőjét, hogy az előadások sorozatát folytassa és szombat este „Ifjusági problémák” címen újabb előadást tart a Mizrachi helyiségében.

Ezenkorak Harang
Züenyertnyatartók, vedjegy!
Serlegsek,
T evőszekők.
T templomi kezyszerek,
 bármily művészi kivitelben
 legolcsóbb árban.
 Gyártása és eladása:
„Tacamul”
 ezüsttáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neulcea (Korais-u.) 6.

Rabbi Löw és a prágai gróf.

Írta: V. V. TOMEK.

II-ik Rudolf császár uralkodása idején, Prága volt a kor legnagyobb szelleminek központja. Itt élt abban az időben a világhírű csillagász, Kepler és Tycho de Brache, a neves Longomontánus, Boelius és még sok más kitűnő elme. Rudolf császár rendkívüli szerelele az elvont tudományok iránt, igen sok tudóst és kutatót vonzott Prágába, ahol a császár pártfogása mellett folytatták tudományos buvárkodásaikat. Különösen az alchimisták és a csillagászok részesültek megkülömböztetett vendégszeretelenben az uralkodó udvarában, aki maga is szenvedélyesen üzte az elvont tudományok ezen ágát. A császár példája számos arisztokratát is arra bírta, hogy tudományos kutatásokat végezzenek.

Ebben az időben élt Prágában egy hatalmas és gazdag gróf, aki távol a világi élet nyüzsgésétől, palotájában elvonulva, napjait az alchimia és a csillagászat tanulmányozása között töltölte. Rabbi Löw prágai rabbi híre hozzá is eljutott és sokszor magához hivatta a nagy férfit, hogy tanácskozzon vele az alchimia titkos kérdéseiről. A nagy rabbi szívesen tett eleget a meghívásoknak, mert a gróf igen járatos volt a tudományok minden ágában. Egy napon, amidőn éppen egy talányos kérdés felett fejtejték be a vitát és Rabbi Löw éppen távozni készült, hogy visszatérjen prágai lakására, a gróf kérdést intézett hozzája: — Hogyan lehetséges az Rabbi — szólt a gróf, — hogy Ön több, mint 400

tanulól gyűjtött maga köré házában, amikor köztudomású, hogy Ön egy igénytelen kis házikóban lakik, amelyben mindössze két kis szoba van?

— Gróf ur, válaszolt Rabbi Löw, ha tanítványaim még egyszer ennyien lennének, akkor is elegendő lenne számukra házam, sőt ha megháromszorozódna számuk, ugy is otthonra találnának nálam.

— Ezt már alig hiszem el, — mondta a gróf.

— Ha meg akar győződni szavaim igazságáról, kérem Önt gróf, hogy keresen fel egy izben házamban minél nagyobb számú barátával és szolgakíséretével, hogy megvendégteljen Önöket számos tanítványommal együtt kicsiny házámban. Arra kérem csak Önt, hogy határozza meg előbb a napot, amidőn felkeres.

A gróf elfogadta a meghívást és meghalározta a napot, amidőn barátával és kíséretével meglátogatta a nagy rabbit. Rabbi Löw ezután visszatért házába.

Elérkezett a nap, amelyre a gróf hivatalos volt Löw rabbihoz. Barátjaival, akik ugyancsak buvárkodtak az alchimia titkos művészetében és keresték a bölcsék kövét, hogy ne legyen számukra több megfélemltetlen kérdés az élők és a halottak világában, megérkeztek a nagy rabbi háza elé, amely igénytelenségével és kis terjedelmével fogva szánalmat kellett az érkezőkben.

A gróf és kísérete belépett a rabbi egyszerű házába, amelyen kívülről egyáltalán nem látszott meg az előkelő vendégsereg fogadatlásának előkészülete. Falai töredezettek és piszkosak voltak. De amint átlépték a rabbi házában küszöbét, az első benyomásnak éppen az ellenkezőjét találták

A magyarországi orthodox zsidóság küldöttsége az új kultuszminiszternél

Budapest. — A héten fogadta a budapesti orthodox Központi Iroda bemutató látogatását dr. Hóman Bálint magyar kultuszminiszter. A küldöttségben résztvettek Frankl Adolf felsőházi tag, Hartstein Lajos, az Orthodox Iroda ügyvezető elnöke és dr. Reiner Imre, az Iroda titkára.

Frankl Adolf felsőházi tag a vallásához ragaszkodó férfit üdvözölte az új kultuszminiszterben, mire Hóman így felelt: — Saját vallásomhoz szigorúan ragaszkodom és ezért is tisztetek minden más vallást és mindenkit, aki a vallását megtartja.

Hóman miniszter ezután elmondotta, hogy Gömbös miniszterelnök ismert nyilatkozata után eloszlatott az a félték, mely a kormányt antiszemilának nyilvánította.

Beszélgelés közben telefonon behívták a kultuszminisztert a képviselőházba, ahol az egyetemi veredésekkel lették szóvá: A miniszter megjegyezte a küldöttségnek: — Rendet fogunk teremteni az egyetemeken és minden erőnkkel és hatalmunkkal le fogjuk fönni ezeket az okatlan kitérőket.

10.000 lei minimális havi jövedelmezőség

lehelőségét nyujtom, szorgalmas megbizhaló egyéneknek, kik magánfeleket látogatnak. Ajánlatokat „10.000 lei” jellegre lapunk kiadóhivatala továbbít.

itt meg. A pompa és fény, a művészet és az izlés, a ragyogás és a káprázat csillogott mindenütt, ahová a szem csak tekinteni tudott. Az építőművészet törvényeinek legmagasabb nivója és az izlés leghalásosabb formájában érvényesült itt. A gróf és barátai nem kevésbé lepődtek meg a rabbi művészi izlésén mert beszédeiből nem igen lehetett arra következtetni, hogy a világi élet csillogásával ily sokat törődik.

Elérkezett az ebéd ideje és a szoba ajtajának mindkét szárnya kitárult. Hatalmas és hosszú asztal nyult végig a szobákban, amely a legdrágább porcellánokkal, arany és ezüst evőszekőkkel és serlegekkel volt borítva. A gróf és barátai, akik gyakran voltak hivatalosak a király asztalához, elcsodálkoztak azon mérhetetlen gazdagságon, amelyet itt láttak. Ugy látszott, mintha az egész asztali pompa nem is Löw rabbié, hanem a császáré volna. Leültek az asztalhoz és vidám hangulattal fölölték el az érkezés idejét, a gróf azonban egy arany serleget észrevétlenül az asztal alatt egyik barátjának adott át megőrzés végett. Az ebéd végeztével a társaság elhagyta a rabbi lakását és a legnagyobb csodálkozással és meglepéddel, adóztak a nagy rabbinak.

Néhány nap múlva a grófnak véletlenül kezébe került egy újság, amely közölte, hogy egy Prágától 100 kilométerre fekvő kastélyból egy napon eltűnt minden ékszer és butor, azonban másnap ismét mindent megtaláltak a helyén, anélkül, hogy bármi gyanus körülményre lettek volna figyelmesek. A lapok azt is megtájták, hogy különös véletlen folytán mindössze egy arany serleg hiányzik az értékek közül.

HETI GLOSSZÁK

Az „Egyenlőség” címére

Az „Egyenlőség”, legutóbbi számában újból elkezdte lámadásait a cionizmus és a cionisták ellen. Nem olvassák ezt a lapot már sehol, csak ott, ahol tudják, hogy a sok ezer pengőcske szubvenciót hogyan is élvezi dr. Szabolcsi Lajos, akiről legutóbb oly külön portrét festelt, illetoleg irt dr. Vázsonyi János is. Ez az „Egyenlőség” most ugylátszik holt-szezonban lévén, lámálat keres. És ha keres — akkor talál is. Leghálásabb téma: zsidói a cionistákat. Még a Jiszkadal és egyéb versikék koncert-szezonja sem jött el, de meg kell ölni a lap unolt hasábjait. Az „Egyenlőség” legutóbbi száma hemzseg a cionizmus elleni kirohanástól. Főképen az új neki és ez fészten kivethető a sorokból, hogy ugy Budapestre, mint a nagyobb vidéki városokban erőteljes Palesztina propaganda indul meg. Ez ellen, ugy gondolja a 48 éves, de már két évvel ezelőt 50-elt jubiláló asszimilációs főharsona, legjobb rágalommal küzdel.

A rágalombombákat ugy akarja elhelyezni, hogy az kellő időben és helyen robbanjon. És olyan hazugság-ekrazitall tölti meg, ami felháborító. Így többek között azt írja, hogy Lady Montague-t és társnőjét, akik a reformzsidóság megszervezésére érkeztek Budapestre, senki sem fogadta, csak a cionisták. Igaz, hogy a sorok között megírja, hogy Slern Samu méltóságos elnök is üdvözölte szívvelyesen őket, meg a többi hítközsegi előkelőségek, de ez csak a Lady-nak szóltól és nem a reformzsidóság előharcosának. Ez ellen nem is volna senkinek kifogása, de amikor azt hazudja, hogy a cionisták dr. Friedmann Ignác kormányfőtanácsossal az élen, kiltörő örömmel üdvözölte a vasárnapi kalapnélküli nem héber istentiszteletre papnőt, ugy üdvözölték, hogy abból kiteszik szimpátiájuk a mozgalom iránt — az már felháborító. Azt találja ki Egalité Lajos, kövér kis újból kiszopván, hogy ha (értsük ezt meg jól) ha egy kis cionizmus is belevegyltellek volna propagandájukba Lady Montague és társai, akkor a cionisták mindent megbocsájtottak volna reformtörökvéseiket is. A rosszindulatú írás-technika minden raffinériájával ugy ír hát

ez a lap, hogy az olvasó azt higye — a cionisták és a reformzsidóság az egy. Ilyen rágalommal akarja kompromitálni a cionizmust a nagy triász Cézár, pardon, Sándor Pál—Dési—Szabolcsi, mert ugy látják, hogy a cionizmus folyton nagyobb és nagyobb tért hódít, az eltévelyedett és félrevezetett magyar zsidóság körében. Ez fáj neki, mert ha a cionizmus megerősödik, akkor vége a sok szubvencionált talpnyalásnak, a zsidó potentátok és a magyarság nagyjai felé. Éljen Olain című antiszemita kirohanás lapja, amely nem átálja ilyen perfitül megrálgalmazni hasábjain a cionistákat. Egyik cikkében azt is írja a legutóbbi szám, hogy bár Magyarországon nincsen talaja a cionizmusnak, de Erdélyben például élet-halál harcot vív a magyar zsidóság a cionisták ellen. Hát ezt melyik újból szeptika ki Egalité Lajoska? Tudomásunk szerint itt nincsen élet-halál harc, mert tudja meg a pesli asszimilációs sajtó és annak sisera-hada, hogyha van is egy kis magyarkodó zsidó csoport és a többiséget reprezentáló erdélyi cionisták között nézeteltérés a belpolitikai módszereik illetoleg, semmiesetre sines Palesztinára vonatkozólag. Elég talán ha azt emlíljük, hogy Hegedüs Nándor magyarpartri zsidó képviselő, sőt horribile dictu — dr. Kecskeméti Lipót főrabbi is, évek óta hűséges Keren Hajjesszodt fizetők. Meg hogy nincs „élet-halál” harc, azt ml valamennyien tudjuk erdélyi zsidók. Hol vagyunk ml már ezektől a homo usio és usio itü harcoktól? Hát tudja azt az Egyenlőség és kapcsolts részei, hogy nekünk sokkálta nagyobb problémánk vannak? Tudja azt, hogy itt a struggle-for-life foglalja le minden zsidó idejét és energiáját? Tudják-e azt Pestben, hogy itt mindenki öszelgek, hogy a zsidóság jogait kiharcolja, ugyis mint hítközsegi közületek, ugyis mint zsidóság en-masse? Tudja azt a pesti asszimilációs főfőléské és egyedüli városkájá, hogy itt Dr. Fischer József, mint a kolozsvári neolog hítközsegi elnöke, évtizede harcolt mint nemzeti alapon álló zsidó parlamenti képviselő — a cionizmusért? Hát tudja, hogy a temesvári, aradi, tehát Erdély legnaggyobb neolog hítközsegeinek lelkipásztorai régóta nyíltan szimpatizálnak a cionizmussal? Hol van hát az „élet-halál harc”?

Nem akarunk erősebb kifejezést használni, de lelkiismeretlen komiszság kell

ahoz, hogy a zsidó közvéleményben bele akarják vinni azt a lehetetlenséget, hogy a cionisták szimpatizálnak a reform zsidóság törekvéseivel. Ez épen olyan hazugság, mint az erdélyi zsidóság élet-halál harca egymás ellen. Igen, ml élet-halál harcot vívnak az existenciáinkért, harcot vívnak jogainkért és hítközsegeink, közületeink fenntartásáért, de senkiesem harcolt a cionizmus ellen. Senki! Értse meg ezt végre — ez a 48—50 éves szegényfoltja a magyarországi zsidóságnak!

Miniszteri tanácsos Szatmáron

A cim után itélve nem is gondolná az ember, hogy ebből egy nagyszerű vigjátékot is lehetne fabrikálni. Vigjátékot arról a cim és rangköltségről, amely elfogta a magyarországi zsidóságot is. Most nem írunk arról az uram-bátyám méltóságos uram uralomról, amely feltűtötte íejét Európa legkonzervatívabb országában. Csak arról glosszázunk, hogy ebben a reakciós kis országban mennyire elfogta ez a cimbetegség a zsidókat is. Ime egy példa. A nagy ünnepek alatt megérkezett Blum Odön nyugalmazott miniszteri tanácsos ur Szatmárra, hogy ott az „izraelita” temetőben nyugvó szittya ősoket látogatásával kitüntesse. Az ősok izgatottan izegtek-mozogtak sirjukban, amikor meghallották, hogy egy élő-eleven miniszteri tanácsos ur jön Budapestről. „Nem, nem, soha!” sutogták a siralattí vének, nem, nem, soha sem híttük volna, hogy ilyen nagy ur lehet egy szatmári jingácsból. A holtak tudták ezt, de az élők nem ruházta fel az Ur még azzal a látnoki érzéssel és ebből keletkezett a vigjátéki tragédia, ott a csendes szatmári temetőben.

Horovitz Fischl, a szatmári Chewra közmert kedves Fischl bácsija látván a jól öltözött idegen urat, odament hozzá és azt kérdezte tőle: „Parancsol a nagyságos ur egy két-molér rachmimot?”

Mire az idegen ur étkelen haragra gerjedt. Dul-ful mérgében és a sárga földig leszdija Fischl bácsi. Maga ilyen, meg olyan, hát nem tudja maga azt, hogy én már 15 év óta méltóságos ur vagyok?”

Dőljetek össze Jerikó falai, támadjatok fel holtak és essetek térdre ti gyarló élők. Blum Odön miniszteri tanácsos ur a szatmári temetőben méltóságos urnak titulálta magát. Pont és ausgerechnet a temetőben. És nem gondolt közben arra az ur,

zsidó részére, ugyszólván áthidalhatatlan...

— Ez lenne tehát az ok? Nem fogadom el. Nincs semmi kimagyarázás. Ön azonnal hozzá kezd tanításomhoz. Ha azonban tovább is húzalkodik, ugy kénszeríteni fogom. Ne hívja hát ki Rabbi a haragomat, mert ez esetben minden befolyómat labba vetem és megsemmisítem Önt hozzártatózóival együtt!...

A nagy rabbi rövid ideig gondolkodott, majd így szólt: — Jól van hát, teljesítem kérését, de türellemmel kell lennie. Van egy barátom, aki igen tapasztalt a magas tudományokban, Rabbi Don Abraham, meg kell tehát várnia, mig őt magamhoz hivatom, hogy legyen segítségemre.

Miután a gróf beleegyezett az ajánlatba, Löw Rabbi elhagyta a kastélyt és hazatért.

A nagy rabbi bevonult szobájába és hosszan töprengelt azon, hogy mit cselekedjen. Irjon-e valóban legkedvesebb barátjának, Don Abrahamnak Spanyolországba? Hívja-e ide és végül a hosszú ut után adja tudtára, hogy csak azért hívja, hogy egy keresztény embert megntanítson a Kabala titkaira? Löw rabbi dilemába volt. Ellett a nap, anélkül, hogy dönteni tudott volna a súlyos kérdésben. Este volt éppen és a templomba akart menni, amikor elhagyta szobáját és kilépett lakásából. Kopogtatás hallatszott ekkor az ajtaján és Rabbi Don Abraham lépett be rajta.

— Solem Alechem — köszöntötte Don Abraham Löw rabbit.

Löw Rabbi szemelt dörzsölte, hiszen ez az ő kedves barátja, Don Abraham Saragossából, akire egész nap gondolt és

várta segítségét. Mielőtt azonban szólhatott volna örömről, Don Abraham így kezdte: — Semmit sem kell mondanod Löw rabbi, tudom, hogy milyen súlyos nyomás alatt vagy ebben a pillanatban, tudok mindent, de nem kell meglepődnöd akkor sem, ha kijelentem, hogy ezt a nagy utat éppen emiatt lettem meg. Mert halljad meg! Álmon volt, amelyben mindent megtudtam. Felkerekedtem tehát az utra, mert tudtam, mily boldog leszel, ha ezekben a kritikus órákban melletted leszek. Örülj Löw Rabbi, mert minden jóra fog fordulni!

Az elkövetkező napon Rabbi Löw elküldte szolgáját a grófhoz azzal az üzenettel, hogy két nap múlva meglátogatta barátjával és megkezdte a tanítását. Együtt felkérte a gróft, hogy a tanulás céljaira rendezzen be egy titkos szobát. A gróf teljesítette a rabbi kérését és amidőn a két nap elteltével megjelent nála a két rabbi, meleg szívvelésséggel fogadta őket. Löw rabbi bemutatla barátját, Don Abrahamot, aki most érkezett pár nappal ezelőt messze földről.

Don Abraham rabbi ekkor megszólalt: — Kedves grófm, mondotta, engedje meg, hogy néhány szót inlézsek Önhöz, mielőtt megkezdjük a titkos tanok tanulmányozását. A Kabala gyökerei mélyen belenyúlnak az igaz hit erkölcsibe és tanulmányozása csak a vallás szilárd segítségével történelhetik, enélkül azonban nem. A Kabalát tehát csak igaz istenfélő emberek tanulmányozhatják és csak azok sajátíthatják el a titkait, akik nem követtek el bűnös dolgokat és akiknek hitük megingathatatlan. Aki tehát teljesen szabad és minden félelem nélkül képes a titkokat megérin-

aki a miniszternek szokott tanácsot adni, hogy belőle az Ur akaratából „hulla” lesz és a Chewra emberei egymás között akkor a „barmenant” előnevet adományozták neki. Egyszerű szagos hulla és nem méltóságos ur. A szegény Fischl bácsi némán tűri az erélyes szidást, a lekcisnylő szavakat, amiért nem látta meg a temetőben, hogy egy csonkamagyarországi méltósággal van dolga. De hallgatott, gondolván magában, „e sigan, fon an ajser”, nem baj az sem, ha méltóságos, akkor olyan nagy ur, hogy fog adni egy kis pénzt, ami jól jön ebben a cudar világban... sok az ünnep is, meg a család is nagy, unberufen...

A méltóságos ur azonban méltóságteljesen eltávozott és mérgében egyetlen vasat sem adott Fischl bácsinak.

Különben a Blum méltóságos ur azonos azzal a pesti plutámmal, aki ajánló sorokat adott egy pesti »izraelita telkés jelöltnek» Szatmárra. A szatmári status quo kiközöség azonban nem veszi be a pesti méltóságos maszlakokat és nem lehet helye egy műkésorozással gyorsforralt neolog tiszteletjelöltnek.

A méltóságos ur hipp-hopp mint a mesében, illa berek, nád az erek, megjelent Szatmáron, leszidta az embereket, amiért nem titultak méltóságos urnak, mert azt hiszi a miniszteri tanácsos ur, hogy az erdélyi zsidóknak nincsen egyéb bajuk, mint a pesti zsidó maszlakokat bevenni, azon törpengeren, hogy kinek milyen titulus jár. Elfelelték a pesti méltóságosok, hogy nekünk retentő életgondjaink vannak, nekünk a létért való küzdelem foglalja le minden energiánkat, mi ezért nem érünk rá, hogy az ilyen 48 előtti öreg zsidóségekkel törjük magunkat. Hogy mi a nagyságos, meg mi a méltóságos. Mi már régen a »barmenant« álláspontját valljuk. Az a kérdés, hogy életében ki milyen és mennyire ember, mert egy Sors által adott percben, ugys, mindenki »hulla« lesz. A méltóságos címkörságon Erdélyben mindenki nevet csak. Hej, de túl vagyunk mi már ezeken. Kinek kell itt már ez a maszlagos nadragulya, Blum méltóságos ur!?... Kinek?...

— Terjesszék és szeresszék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk«-nek. A »Népünk«-nek egyetlen zsidó usztról sem szabad hiányoznia.

teni és szeméi világosan tekinthetnek a jövőbe és a múltba. Kérdem tehát Önt gróf, igaz hitére, tiszta-e Ön minden bűntől? — Igen — mondta a gróf.

— Tekintsen hát a hála mögé — mondotta Don Ábrahám hitetlen, tekintsen gróf a hála mögé!

A gróf megfordult és ijedten hátrált néhány lépést. — Könyörüljön uram — hörgölte.

— Ismeri ezeket itt? — kérdi a rabbi. — Istenem, Istenem! Ismerem őket! Nővérem és a gyermekei.

Az árnyak ebben a pillanatban éppen olyan gyorsan, ahogyan megjelentek, eltűntek.

Don Ábrahám ekkor megszólalt: — Gróf, Ön bűnös, Önnek nem tiszta a lelkiismerete. Ezek az Ön nővere és gyermekei voltak, akik Ön miatt haltak meg, Ön miatt gróf.

A gróf hallgatóit. Azán halkán megszólalt: — Ön ismeri az én bűnömet rabbi. Hogy, hogyan, nem tudom, de ismeri. A Mindenható, aki mindnyájunk fölött uralkodik, talán tudja. Belátom, hogy nekem nem szabad érintenem a Kabala titkait. Most értem csak meg Rabbi szavait, hogy az isteni titkokat nem tudhatják meg közönséges halandók! Beleyugszom a legfelsőbb parancsba! Köszönöm, hogy megmutatták számomra az utat.

A gróf ettől az időtől kezdve teljesen magába zárkózott és nem érintkezett a külvilággal. Nem foglalkozott többé alchimíával sem, csak Rabbi Löw-t látta nagy ritkán ezután is vendégül.

Ignótusz írja a Magyar-Hírlapban:

Bécsben székel egy nagyhatalom, a közjogaiakon kívül: a Rothschild-ház. Nemcsak kövele van itt, de fiókja: báró Rothschild Louis ur, ki oly szépen elkezdte a Credit-Anstaltot, s majd félmilliárd adósságot szőz így rá e réven az eljövendő osztrák nemzedékekre, Louis báró ur, ime, ekkora ur Bécsben s azért ekkora itt, mert nem kisebb Londonban, hol főüzletük van, s nem áll hátrább Genfben, hol a kölcsönöket adják a kis nemzeteknek, kik ezért a lelküket eladják. Bizonyos, hogy ha, mint most az amerikai követ az amerikai zsidó fiúknak, a hatalmas Louis Rothschild báró egyszer s egy hanggal is megszólítja lett volna a zsidó voltak miatt kintzött, üldözött és hátratt zsidó diákoknak: ma nem volna zsidó diákkérdés. Am a hatalmas Rothschild ehelyeti golyozik és pólozik és vadászik s elárulja a fajtáját azoknak, kik benne is a fajtáját alázzák meg, mikor személyével kivétel tesznek. Mindennek van oka, az antiszemizmusnak is, s kéjjel gondolok a megvetésre, melyet pólórtársaik érezhetnek a Louis bárók iránt zsidó voltak és árulásuk miatt. (Nem kell kommentár hozzá!...)

Jaj de csunyák tudunk lenni.

Ha én volnék dr Egy Gergely, Nagyvárad város polgármestere és ha szíven mélyéből filozemita volnék, akkor is elgondolkoznék a zsidóság érdekei felől, ha összevetném mindazt, amit az utóbbi időkben tapasztaltam. És jelen sorok írója sem volna objektív, ha nem igazolná azt, hogy amit mi zsidók, illetőleg csak néhányan — szerencsére — műveltünk, az tulmegy a józanság és korektség határain. Ismerjük be, mert így szebb, hogy sokszor nagyon csunya szerzetek vagyunk. A bölcseink évezredekkel ezelőtt klasszikus tömörséggel fejezték ki megvetésüket a denunciansokkal szemben. Isteni parancs egy denuncianst, szent Kippur napján agyonverni. Borzalom, ha arra gondolunk, hogy hány testvérünket kellett volna az Engesztelés napján megkövüznünk. Azokat, akik tanácsváltás idején használnak fel, minden erejüket latba vetették, hogy bizonyos bombákat helyezzenek el mások ellen, nem azért, hogy nekik használjon, hanem hogy a másiknak száz-percentbe árson. De legalább nem vág annyira existenciában, mint az az undok denuncialis, melylyel némelyek maguknak úgy vélnék használni, hogy zsidó testvéreiket — rendszeres sportot üzve belőle — igyekezzenek törvénybe ütköző cselekménynek elkövetésével a hatóságok előtt megragalmazni, mint annak egyik eklatás példája nemrégiben az eszrog körül zajlott le, hogy nemcsak Várad, de az erdélyi zsidóságból is a legszomorubb érzelmekek váltsa ki.

Undorító és megvetésünkre minden tekintetben méltó az a tülekedés, amely ez után a szerény tüzet után üzte, hajította azt a néhány zsidót, akik foglalkoztak a dologgal. Ráth József szigeti kereskedő ellen Váradon olyan denuncialis indult meg, olyan koncentrikus támadás Spitzer és Grosz Zöldta uccai imakönyv és kegyeskereskedők részéről, amelynek nem lett volna szabad megtörténni. Előbb lezáratták a hatóság által az ületét, iparrendélyhiány miatt, azután mikor az engedélyt megszerezte, akkor meg ismét felmentek a polgármesterhez és megint olyasvalamivel szédítették, hogy végül Ráth eszrogkereskedő összecsomagolta az eszrogokjainak nagyrészét, gyvsrárúként feladta Szatmárra és ezzel nemcsak 30—40 ezer lei kárt okoztak neki, hanem egyidejűleg ők maradtak itt a porondon a győztesek, amely győzelem abban mutatkozott, hogy ercv szukkoszkor a leg-silányabb árúért sem szegyelettek elkérni 150—200 leit. Formális árdragitást üztek, amelyhez hatósági segédletet kaptak. Bár ezuttal ártatlan minden hatóság, csak a zsidók bűnösök. Azok, akik kegyeszerket árulnak, azok, akik jámbor emberek hírében állanak. — Nagy szépséhibája az ügynek az is, hogy Ráth József csakis *palesztinai* eszrogokat árult, míg a többiek *görögöt*. Meg kell említsük ennél az ügynél azok

szégyenteljes szerepét is, akik felszaladtak a polgármesterhez (szegény primár, milyen ügyekben is bajlódni kell neki!) és bejelentették, hogy ők haragusznak a palesztinai eszrogra, csak a görög a kóser, mert ott a pogromokban hullott zsidók vére teszi szebbé a keserű gyümölcsöt. Ezek azután feltették a koronát a többiek eljárására.

Isten bizony külsülhet a szemünk a román hatóságok előtt, a polgármester és a többiek előtt. Hogy ilyen népség vagyunk. Kegyszerek árusításánál sem hagyjuk élni egymást. Hajsztát indítunk egyik zsidó testvérünk ellen. Nehány lei haszonért. És ebbe belekeverünk még vallási motívumokat is.

Szűgyeljünk magunkat a polgármester előtt. És tiltakozunk ezuton és ezuttal, hogy néhány ember miatt, az egész zsidóság balmálva legyen. Hangsúlyozzuk nyomtatékosan, hogy nem ez a zsidó mentalitás. Mi valóban korrektebb emberek, emberek vagyunk. Ezt a mentalitást mi is megvetjük.

A vese, hólyag, epe gyomorbántalmak egyedüli biztos gyógyszer a

papiamási „Lithynia“ gyógyviz

Kapható mindenütt. Központi lerakat: ORADEA, Str. N. Filipescu 23. Telefon: 176

Takarításra

festék, lack- és kefeáru valamint a világhírű „Express“ poloskairtót és „Express“ Magasfényt, mely butorát újja varázsolja; legolcsóbban csak

STERN.S.ENDRE kefégyáros és festéknagykereskedőnél szeresheti be ORADEA Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10 Telefon 378

A filléres gyors utasai is meggyőződtek már arról, hogy a

LONDON kötődében Kossuth-ucca 1 szám. Költött árak olcsóbbak mint Pesten. Oriási választék dívatöltött árúkbán Rendelések mérték után, dívatlap szerint elsőrendű kivitelben

Férfiszövet különlegességek

bámulatos olcsó leszállított árakban

Havas & Grünfeld posztóáruházában Str. Avram Iancu (Kossuth-ucca 8.)

Cégünk szolidaságáról kérjük meggyőződni.

ZSIDÓ MŰKEDVELŐK SZINPADJA

Tartalmaz 17 chanukai és purimi szindarabot. Mannheim Mór középisk. hitoktató. DEBRECEN Piac u. 41. Szindarabok egyenként is.

HIREK

a „Népünk” cikkének utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693

Péntek: Marchesvan 12. november 11. Szombat: Marchesvan 13. november 12. Heti szidra: לך לך Heti háftóra: למה תאמר

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4.50 gyertyagyújtás 4.55 Isteniszület kezdete 5.05 Szombat befejezése 5.55

A nép és vezetője

Dr Mayer Ebner 60-ik születési évfordulójához.

Gyakran beszélnek a tömegek ösztöneiről, az egészséges népkaratról és köztismeret szőlasmód az is, hogy „a nép szava, Isten szava”. Mindezek azonban csak elvont meghatározások, amelyek csak kevésbé ismertelnek meg a néppel és őszinte akaralóval. A vezetőik, a nép vezetői azok, akiknek keresztül meg lehet ismerni magát a népet is. Nem beszélünk most azokról, akik öncélú pártokat alakítanak, akik frázisokat gyártanak és akik a tömegeket csak mint szavazó atányoknak tekintik. A népeknek ezen „vezetői” nyomtalanul tűnnek el a történelem lapjairól, nem hagyunk nyomot maguk után és egytámar a feledés homályába merülnek el...

Másképp van azonban a nép igazi vezetőivel. Ezek igazi kifejezői a nép akaratának. Erejük illka abban van, hogy bennük öltönek testet a nép kívánalmai és szenvedései és ők azok, akik kifejezésre hozzák, formát adnak a nép kívánalmának. Ők azok, akiknek írásában és beszédeiben a nép saját életének tükrét, őszinte tolmácsolóját látja. Ebben van a nép igazi vezéreinek ereje, ebben a „litokban”, amelyet nem lehet megatnálni, nem lehet ellesni, amelyre nem lehet átkötőt, vagy abszolútus eszközökkel szeritenni. Ezek a vezetőik születnek és senki sem nevez ki őket. Kínönek a nép testéből és akaratából, egyesítik magukban a tömegek érzelmit, gondolkodását és követeleseit, szóban, írásban, népgyűléseken és a parlament szószékeiben.

Ilyen vezérről, a nép, a zsidóság igazi vezetőjéről emlékezzünk meg ezuttal is, aki egy emberöltőn keresztül dolgozott, harcolt, épített és áldozott, mindig személt tartva népe, a zsidóság érdekeit. Olyan vezérről, akinek nem volt egyéni élete, akinek élete és munkája a közélet és a köz munkája volt. Dr Mayer Ebner, parlamenti képviselőt ünnepeljük most, aki 60-ik születési évfordulójához érkezett el. Mayer Ebner fellett azonban csak az évek szálltak el, de ő maga fiatalon maradt szellemben, tetteiben, akaratban és harcaiban egyaránt.

Dr Mayer Ebner legbensőbb énjében békés természetű ember. Mégis egész élete a fáradhatatlan harc jegyében folyt le. Mert aki eszméket képvisel, annak harcolni kell, tartósan harcolni.

Dr Mayer Ebnernek nem csak saját hazájában, Bukovinában és egész Romániában van hatalmas tábor, hanem a külföldi átlamok zsidóság is egyik legjobb harcosának tekintik, aki a kisebbségi konferenciákon mindig sikra szállt a zsidóság érdekeiért.

Dr Mayer Ebner multja tisztán és makulátlanul áll előttünk, és büszkén tekinthet ő is vissza multjára, negyvenéves cionista és politikai pályafutására, amelyet egy eszme szolgálatában töltött el és mindig igaz, becsületes és őszinte akaratifejezője volt a népek, amely vezérévé emelte és ünnepli őt 60 éves születésének és 40 éves munkájának fordulóján. A midőn mi is meghajlunk elismerésünk

zászlaját Dr. Moyer Ebner előtt, kívánjuk, hogy becsületes, igaz és áldásos munkáját, még hosszú időn keresztül folytathassa a zsidó nép, a zsidó tömegek érdekében.

A varsói zsidó hitközség jutalmat fizetett ki a zsidó költőknek és tudósoknak. Varsó. — A varsói zsidó hitközség elhatározta, hogy minden évben egy-egy zsidó költőt és tudóst jutalom díjjal részesíteni, amelyet ebben az évben 1500 Zloty-ban állapított meg. Az első díjat Jakob Kasn zsidó költő kapta, a most megjelent két kötetes lírai munkájáért, míg a másik díjat a kiváló kutató és tudós A. S. Herschberg nyerte el, akinek nemrégiben jelent meg heber nyelven egy kiváló munkája a tanulmányokról.

Oroszországban nincsen illva a körülmételek. Moszkva. — A moszkvai felsőbb bíróság igen érdekes elv határozatot hozott az elmul két folyamán, amikor is felmentette H. Elkin a körülmételek vádjá alól. Elkin ugyanis kétfős váddal állott a bíróság előtt egy körülmételek kapcsán. Az első vádpont magának a körülmételeknek a vállalási vonatkoása volt, míg a második vádpont az ügyesség azért emelte Elkin ellen, amiért az orvosi képesítés és praxis nélkül végzett műtétet. A bíróság hosszabb tanácskozás után úgy döntött, hogy mivel a gyermek apja és anyja bejegyzésével végezte a körülmételest Elkin, ennek vallási vonatkozásait miatt nem vonhatják felelősségre a műtétől és az első vádpont alól a bíróság őt felmentti. A második vádpontban azonban bűnösnek mondja ki és ezért 400 rubel pénzbüntetésre ítéli.

A zsidó világkongresszus előkészítése. Bécs. — Dr Nahum Goldmann, az ismert cionista zsidó politikus, az elmul héten Bécsben és Prágában tartott előadásokat a Zsidó Világkongresszus előjárti és feladatiról. Prágában Dr Angelo Goldstein szervezte meg a gyűlést, amelyet Dr Emil Margulies vezetett be és ismertette az elmul genfi zsidó világkonferencia munkáját. Dr Goldmann az összehívandó zsidó világkongresszus problémáiról beszélt — Bécsben az egybehívott gyűlésen megjelentek az összes cionista szervezetek, Robert Stricker vezetése mellett. Ugy Csehszlovákiában, mint Ausztriában megalakultak a kongresszusi előkészítő országos bizottságok.

A francia rádió — az antiszemizmus elleni harc szolgálatában. Páris. Bernard Lechache, az antiszemizmus ellen küzdő liga elnöke, az elmul héten beszédet mondott a párisi rádióban, amelyben ismertette a liga célját. Foglalkozott a zsidóság helyzetével, majd rámutatott aokra a kulturszolgálatokra, amelyeket a zsidóságnak lehet közzönni. Felhívta a világ összes civilizált és kultur emberét az antiszemizmus elleni harcra.

Hindenburg zsidó agylekervényei. Spiewock hitlerista agitátor egyik legutóbbi beszédeben így szölt: „Mi azt hittük eddig, hogy Hindenburgnak csak német agylekervényei vannak. Most látjuk, hogy zsidó agylekervényei is vannak, miután megengedte, hogy meghozzák a beutheini ületet, mely nem német, hanem zsidó-román jögon alapszik”.

Visszatérnek a Spanyolországba kivándorolt máramarosi zsidók. Rövid idővel ezelőtt egy kisebb máramarosi zsidó csoport Spanyolországba vándorolt, mert ughitték, hogy a köztársasági Spanyolországban az eddig kiszorított zsidók inkább el tudnak helyezkedni. Azóta már levél is érkezett a kivándorolt máramarosi zsidóktól, akik óva intenek mendeiktől, hogy Spanyolországba ne menjenek, mert, mint írják, alig lehet valamelyes munkát kapni és teljesen lehetetlen egy biztos és nyugodt megélhetésre szert tenni. Az elhelyezkedési lehetőség olyan minimális, hogy a kivándoroltak nagyobb része ismét visszatér Máramarosba.

Az aradi szegények menedékháza, mint ismeretes ez év március hónapjában létesült, mely igen fontos és nélkülözhetetlen intézménye az aradi zsidóságnak. A menedékház létrejöttél elsősorban az aradi zsidó asszonyok ismeret nemes jószívűsége hozta létre és rendezte be a szükséges kellekkel. A megalakítás költségei annak idején amugy is súlyos terhet jelentettek és ekkor még nem lehetett a menedékház téli szükségleteire is gondolni. Azonban a hideg időjárás beköszöntevel mind ehetőbbé vált a téli ruhák és takarók szükségessége, melynek hiányait egyelőre a menedékház intőzősége nem tudja fedezni. Felkérjük tehát Arad nemes gondolkodóssá zsidóságát, hogy juttassák el szerény adományait a szegények menedékházához, hogy a vezetés gondoskodhassék legalább meleg takarókról, hogy az élet és a farsadalom eme szegény rétegének legalább a menedékház nyujtson nyugodt és meleg otthont.

Hollandiában is bevonult a horogkereszt. „Het Volk”, a holland szociádemokraták hivatalos orgánuma, közli, hogy Haagban Dieme Wilroda órnagy vezetése mellett mozgalom indult, hogy a Hitler szisztemája szerinti pártot szervezzenek a nemzeti-socialista ideológia terjesztése érdekében. Mithogy a holland nemzeti-socialisták Haagban már otthonra is szert lettek, amely éleik barnára van festve, líven a müncheni barnaházhoz, és be akarják vezetni a legyőzött német is, a holland kormány eleve közölte a vezetésseggel, hogy abban a pillanatban, amikor átlépi a líverenyesen megengedett szervezkedés és propaganda határát, a kormány beúttia a párt további működését.

4500 certificatot bocsajtott ki a palesztinai kormány. Megirtuk, hogy a Jewish Agency 5000 újabb certifikátura tart igényt az 1932 október—1933 március-ig terjedő bevándorlási szakasra. A kormány ez ügyben már határozott is és kerekén 4500 új certifikátot bocsajlt a Jewish Agencit rendelkezésére. Az új beutazást engedély közlül 2700 certifikátot férfiak, míg 1500-at nők fognak megkapni. Ezek a certifikátok azonban 18 évtől 52 évig vannak engedélyezve, míg 35—45 éveseknek mindössze csak 500 igazolvány van rezerválva. Eit a korlátozást azért alkalmazták a bevándorlókkal szemben, hogy az épülő ország főképp fiatal és friss erőket kapjon, akik erejük teljében véghezvessék a zsidó országépítés hatalmas és szent feladatát.

Művészi perzsaszőnyegeket, szövött gobelnek, külföldi lonalak

Schulhof Emilné
„Orient” Szövőművészeti iskola
Oradea, Str. Episcopului Ciorganu No. 17.
Videki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Elsőrangú uri és női ruhafazonok, vegytisztítás minden elfogadható árban

Biró szabóságában
Szilágyi Dezső-utca 12 alatt készülnek
Egy férfi, vagy női ruha 25 Lei szakszerű vasalása

Legszebben és legolcsóbban csakis

HORBÁTZ
divatüzletében öltözködhet!

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 1.

Elsőrendű öltönyöket már 3000 leiert készit. Kalapot 135 leiert vásárolhat, nyakkendők 40 leitől. Nagy választék mindenféle férfi divatcikkekben.

Orlh. rabbik engedélyt adtak dr Barth-nak, hogy Jomkipurkor tárgyaljon. Berlin. A leipzig birodalmi bíróság okt. 10 ére tüzte ki a birodalmi kancellár s a porosz kormány közötti konfliktus tárgyalását. Mint ismeretes, a birodalmi kancellár erőszakkal megfosztotta a porosz kormány több tagját miniszteri tárcájától, miért ez panasszal élt a leipzig birodalmi bírósághoz. A porosz kormányt dr Hermann Barth képviselte, akit az államjogi legkiválóbb teoretikusának s praktikusnak tartanak. Dr Barth azonban, aki hitű zsidó és a német mizrachisták egyik kiváló vezére, felvette zavarban volt s így több németországi orth. rabbi tanácsát kérte ki. Ezek kijelentették, hogy miután magassabb államrendről van szó, semmi akadály annak, hogy Jomkipur napján megjelenjen a tárgyalás s képviselje a porosz kormányt. Erdekes, hogy dr Barth olyan pompás emlékező tehetséggel bír, hogy sohasem csinál magának jegyzeteket.

A fehérgárdisták egy zsidó áldozatának szabadulása. Karbin. Moses Sutsch zsidó kereskedő az elmúlt héten két év fűl sulyos fogság után szabadult ki a karbin fogházból, ahova annak idején a fehérgárdista orosz katonák az őt a cimen, hogy a helyiekkel barátkozott és támogatja őket. A vádnak semmi alapja nem volt, azonban ez nem sokat jelentett a hatóságok előtt, melyek mindenáron büntető tettekkel akarták a lakosság ellen vezetni. Moses Sutsch fogságának teljes ideje alatt magánzárkában volt és kezei, valamint lábain súlyos láncokat hordott. A karbin bíróság az orosz monarchisták nyomása alatt nem engedhette mindaddig szabadon az artalan zsidó kereskedőt. Míg végül most a mongol herceg intervenciójára, aki üzleti összeköttetésben állt Moses Sutsch-el a bíróság szabadlábra helyezte a zsidó kereskedőt, aki teljesen összetörtlen hagyta el a hosszú fogságot.

A horogkeresztos lelkismeret. A berlini lapok hoznak hírt, arról a locarnói tárgyalásról, amely az olasz Cechcini ellen van folyamatban, aki megféle berlini származású feleségét, Eva Koppelt. — Dr. Betz berlini orvos, aki annak idején Asconában szemtanúja volt a gyilkosságoknak és ki jelenleg Münchenben tartózkodik, s infén meg volt idevé a tárgyalásra, megjelenése helyett, azonban egy levelet küldött a bíróságnak, amelyben Dr. Betz köli, hogy nem hajlandó megjelenni a tárgyaláson, hogy ezzel is felesleges fáradságot és kiadásokat s verezen magának, mert a meggyilkolt Eva Koppelt egy gazdag zsidónak a leánya és így igazán nem fontos számára, hogy mellette tanuskodjék. Ugy az olasz, mint a schweici közvélemény a legnagyobb felháborodással értesült a német antiszemita orvos látolmaradásának indoklásáról. A Locarnóban tartózkodó németek a közvélemény felháborodásának nyomása alatt mélyen szegyelek honfitársuk eljárását, aki megtagadta az igazságszolgáltatásához való hozzájárulását, mert a gyilkosság áldozata egy zsidó nő volt.

Blau rabbít a jeruzsálemi rendőrség letartóztatja és azonnal szabadlábra is helyezte. Jeruzsálem. — Még Sábész Tsivo napján történt, hogy Blau jeruzsálemi rabbi vezetésével mintegy 400 főnyi zsidó tömeg tüntelést nyilvános az ellen, hogy a kormány 60 állami stólgóvalban lévő zsidó munkást ktelezett arra, hogy a közmunkákban a szombati napon is résztvegyenek. A rendőrség erőlyesen beavatkozott a tüntetésbe és széjjelverte a tömeget, míg Blau rabbít, aki ellenszegült a hatóságai erőszaknak, letartóztatták és előállították a főkapitányságon. Blau rabbít a rendőrség letartóztatása után azonnal szabadlábra helyezte megfelelő kaució ellenében. — Itt említtük meg, hogy Rav Meir Berlin a mizachi vezére időközben kihallgatáson jelent meg a kormányzónál, akivel az államal alkalmazott zsidó munkások szombati munkaszünetében folytatott megbeszélést. Sir Arthur Weauchepe, főkörmányzó kitalásba helyezte az ügy kedvező elintézését.

A kanadai kormány az antiszemita propaganda ellen. A kanadai kormány miniszterelnöke közölte E. F. Singer zsidó képviselével, hogy a közlársaság vidéki városaiiban folyó antiszemita propaganda ellen élesen állástfoglalt a vidéki hatóságoknál. Quebec-ben legújabbban lábrakapott a vérvád is és az antiszemita szervezek erőlyesen igyalják a polgárságot a zsidó lakosság ellen. A kormány ígéretet tett arra vonatkozólag is, hogy Quebecben sem tűri tovább a féktelen antiszemita izgatást.

Zarándoklás egy palesztinai zsidó hősnő sírházhoz. Jeruzsálem. Az elmúlt napokban volt 15 éves Jahzeifja a zichron jakobi hősnőnek, Sarah Aronson halálának, mely alkalommal több ezer zsidó, — a Bae Binjamin s Briih Trumpeldor tagjai — sírházhoz zárandokolt, hogy lizsleljen a zsidó hősnő sírja felett. Sarah Aronson, egy zichron jakobi kolonista egyellen leánya volt. A háboruban, akár csak a zsidó légió tagjai, felejánlotta szolgálatait az angol hadseregnek, hogy segítsen az ősi föld visszafoglalásában. Mint az angol hadsereg egyik leglyesebb kémnöfe, lörök fogságba került, hol addig kínozták, míg 1917-ben öngyilkosság útján véget vetett életének.

A koburgi városi tanács konfliktusa a zsidó hitközséggel. Berlin. — A koburgi városi tanács, amely jelenlegi összetételében nemetiszociálta többséggel rendelkezik, felmondta a zsidó hitközségnek az eddigi béreltel, amely a zsidó templomra vonatkozott. A hitközség ugyanis még halvan evvel ezetől kapta örökberbe a jelenlegi templomot, amelyben égen a Szent Nikolái templom volt elhelyezve. A városi tanács most visszaköveteli a hitközségtől a zsinagógát, és kéri, hogy helyezék ugyanolyan állapotban, amint azt annak idején átvették. Amennyiben a tanács felsőbb intézkedésre nem vonja vissza felmondását, úgy a hitközség december 31-én kénytelen lesz a templom helyiséget átadni és ezzel a leglyesebb problémák elé lesz állítva, az amugy is szegény hitközség.

Újra felfedeztek egy gyermek csodahegedűst. Berlin. — A német sajtó az elragadtatás hangján emlékezik meg a 11 éves Ruggiero Ricci gyermekhegedűs teljesítményéről, aki mintegy 1000 főnyi előkelő közönség előtt a berlini filharmonikus koncerttermében előadást tartott. A koncerten maga Pápen kancellár is részlyvelt, azonkívül jelen voltak még Albert Einstein és Gerhart Hauptmann is. A gyermek művészi az előadás után a közönség lelkesen üdvözölte. Alice Jacob Lewinsohn a „ljudische Rundschau” hasábjain közli, hogy Ruggiero Ricci olaszországi zsidó szülők gyermeke.

A zsidói izr. nőegylet október 30-án este az Unió nagyeremény misorós estélyt rendezett, amely úgy erkölcsileg, mint anyagilag a legjobban sikerült. A zsidói műkedvelők zsuított ház előtt adtak elő egytelmonásos vigjátékokat, zongoraszámokat, operaszíndarabokat és táncszámokat. A szereplők közt jót voltak Májor Jenőné, dr. Lévi Lajosné, Mindszent Sándor, Krees Zsiki, Májor Jenő, Stark Nusi, Stark Sárka, Salamon Nelli, Schwarz Lilly, Mózes Kálmáné, Mindszent Elza és Stark Kati. A határozati és rendezést Stark Menyheréne, az izr. nőegylet agilis elnökönje végzele hozzáértéssel.

Ha fáradt és izgatott, ha álmatlanságban és gyakori félelemérzetben szenved, ha hasgöres, mellnyomás vagy szívafjálás kínozza, akkor igyék reggel éhgyomorra 1 —2 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. mert ez megszünteti az emésztési zavarok okait s elhárítja a vértörlődést. Az emésztőszervek gyógyulásának több orvos-tanára elismeri, hogy olyan lüneteknél, melyek a tápasatona tartalmának önmérgözéséből származnak, a Ferenc József viz kifünően beválk. A Ferenc József keserűviz gyógyszertárakban, drogériákban és fűszertüzletekben kapható.

VÉGH ruhafestésben, vegytisztításban vezet,
árai legolcsóbbak
 Bémer-tér 2. Telefon 2-17 Lilium-u. 5.

Női divatkülönlegességekben
BIRÓ nődivatáruháza
 CLUJ, Calea Regele Ferdinand 11/a — vezet
 Egy kis próbavásárlás erről Önt is meggyőzi
 Szolid üzleti elvemnél fogva árakat nem hirdetek

A michalovcei zsidók gyászszentisztelete Oppitz kanonok emlékére. Michalovcéről jelenlegi körülmények között, hogy a hitközség elhatározta, hogy a hitközség emlékére, aki — nemrégiben elhalt Oppitz kanonok emlékére, aki — miként arról a „Nepünk” is megemlékezett — 1919 évben a sejt életét ajánlta fel a halálraítelt Deutsch életéért, a Jahzeit napján az összes templomokban s imaházakban gyászszentiszteletet rendez. Elhatározták továbbá, hogy megvendélik Oppitz kanonok fotográfiáját s azt Szilovcenszki összes iskoláiban kifüggesztik, hogy a zsidó generációk sohasse felejkezenek meg arról a nemes igazi keresztény férfiről, aki olyan korban s időben, mikor a zsidó élet olosabb volt az utszéli kóbor kutyánál, a saját életét felajánlotta egy zsidó élet megmentéséért. Ezzel-évre pedig Jahzeitot tartanak a kanonok emlékére, mikor is imádkozni fognak a kanonok lelki üdvéért.

S'mad-járvány. Przemyslben e héten 8 leány tért ki elhelyezkedés reményében. Most állapították meg, hogy a schiedletzi kórház orvosa, dr. Stein, már 1924-ben tért ki, de nem tudták meg, csak most. 1924-ben ugyanis olyan beteg volt, hogy félt a haláltól s ezért sietett megkereszteltetni magát. Leánya ugyanis egy volt lengyel miniszterhez ment nőül s a gonosz apa nem akarta, hogy gyermekei szegyelejk magukat, hogy az öreget zsidó temetőbe temessék.

Férfikalapok
 a legújabb formákban
 rendkívüli olcsó árban
 kaphatók Zöldfa-u. 21.
HELLER és DEUTSCH
 BORSALINO kalapok nagy választékban a legdivatolabb formákban

Padlólakkok, poloskairtók, háztartási cikkek
 mosó- és pipere-árak, kefe és vegyítők
 legolcsóbb beszerzési forrás!
 Pontos figyelmes kiszolgálás! — Szombat és ünnepnapon zárva!
Fülöp Ede
 ORADEA, Zöldfa ucca 14.

Ezüst
 menorák, gyertyalátók és karosgyertyalátok, serlegék, templomi kezszerek bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban
Pospischill
 Oradea, Szent László-tér 12.

1240-ben járt le a többnejűség tilalma a zsidóknál

A tilalmat csak az európai keresztény országok zsidói fogadták el. E szerint Ázsiában, Amerikában a zsidó törvények szerint szabad a többnejűség

Megírult nemrégiben, hogy Palesztinában mozgalmat indítottak a többnejűség tilalmának megszüntetése érdekében, hogy a természetes szaporulat révén a zsidóság száma gyorsabban emelkedjen. A mozgalom iniciátorai hivatkoznak arra, hogy a Rabénu Gérson filalma a többnejűségre vonatkozólag amugy is lejárt s a többnejűség bevezetése által 5—10 év leforgása alatt el lehetne érni a többséget az országban. Cikkünk annak idején országsszerle, sőt az országban tul is méltán feltűnést keltett. Több olvasónk kívánságára alább még egyszer bővebben megvillágitjuk a kérdést:

Rabénu Gérson 960-ban született Micben és meghalt 1040-ben Mainzban (Magenza). Talmudi kérdésekben kiváló kapacitás volt, akihez az egész világról tanácsért s szakvéleményért fordultak. Azonkívül, hogy a talmudot áitira közzírásával s kijavította a régi sajtóhibákat, 25 vallásos döntvényt szerkesztett, melyeket mai napig is követnek. Ezek köztül az első a többnejűség tilalma. Ez a tilalom szó szerint így hangzik: »Csak egy feleséget vegyen magának

Lázító cuzista agitáció a máramarosi falvakban. Szeged. November 13-ra cuzista kongresszust hívott össze Máramaroszigetre Manolache Zacharie, a máramarosi cuzisták hírhedt vezére. A feketeférges agitátor újra zsuító hárdjartat indított be az egész megyében, sorra járja a favakat és torozozza a parasztokat. Ennek az előkészítő munkának első gyümölcse az egyik máramaroszigeti imaház ablakainak beverése néhány nappal ezelőtt. Az utóbbi napok antiszemita agitációja azonban érthető nyugtalanságot vált ki a máramarosi zsidóság körében és az aggodalom nem is egészen indokolatlan a november 13-ra összehívott cuzista kongresszus iránt. Joszovits Lipót, az orthodox hitközség elnöke fel is kereste Bálint Sándor dr. polgármestert és felhívta figyelmét a nyugtalan atmoszférára és azokra a vezedelmekre, amelyek megfelelő övntékedések hiányában bekövetkezhettek. A hitközség elnöke felkereste dr. Ilea László vármegyey prefektust is, aki kijelentette, hogy a törvény értelmében nem áll módjában megakadályozni a kongresszus megtartását, de ugyanakkor hatékony intézkedéseket fog tenni a rend fenntartásra. Hasonló értelemben nyilatkozott Mesesan rendőr-főnök is, aki garanciát vállalt a közrend biztosítására.

Doktoravatás. Egy váradi vallásos zsidó család gyermekének külföldön való érvényesítéséről kapjuk az örömteljes hírt. Goldstein Lajos, a váradi Goldstein Mór fakereskedő fia az elmúlt héten tette le kitűnő sikerrel a párisi Sorbonen a fizikai tudományok doktorátusát. A Sorbonen zsuírja a fiatal tudóst diszertációjához és szóbeli vizsgájához külön is gratulálta. Az új doktor egyelőre Párisban marad. Megjegyezzük, hogy a fiatal doktor, az ugyacsak Párisban, a kémiai fakultáson most végző öccsével, Lászlóval szigoruan vallásos életet folytat szüleitnek örömére. A numerus-clauzus arculcsapását jelenti a két diáknak világreálációkban is való érvényesítése, akkor, midőn kiüldözve a helyi egyetemi fakultásokról, nélkülözések mellett is, hírt dicsőséget szereznek külföldön a zsidó névnek.

Borzalmas tüzvész Vizsnitzben. Csernoniv. A csaknem kizárólag zsidók által lakott Vizsnitz városkában borzalmas tüzvész pusztított. A tűz Mózes Barfil házában ütött ki. A lángok szélől támogatva, nagy gyorsasággal terjedtek tova a szomszédos házakra is. A lakosságon borzalmas panik veit erőt, mert a tűzoltófelszerelés az első pillanatban nem működött és így atól lehetett tartani, hogy az egész város a tüzvész martaléka lesz. Pumpa hiányában rendőrök fogtak hozzá a tűz lokalizálásához, ami természetesen nem egykönnyen ment. Végül működésbe jött a tüzfecskenő, mellyel a lángok tovatérjedését megakadályozták ugyan, de a kigyulladt házak fűveg leégtek. Az oltási munkálatok során dr. Weiner orvos, Saló Rosenhek és Josef Strauszmann kereskedők súlyos égési sebeket szenvedtek. A tűzárk meghaladja a kétmillió lejt. A tűz okát mindaddig nem lehetett megállapítani.

Svájcban nem ismerik a zsidógyűlöletet. Luzern város 600 éves jubileumán Motta svájci birodalmi elnök beszédet mondott, melyet a svájci rádió is leadott. Svájc — ugymond — a szabadság gondolatának hordozója maradt a világban. Ehitelé azokat, akik emberlártsáikat fajt, nyelvi, vallási, vagy társadalmi különbségeket gyűlölik. A ma divatosabb lett zsidógyűlölet — mondotta végül — nem fakadhat svájci szelimből.

Öltönyt, felöltőt és télikabátot eredeti angol szövetből
 Öltönyt 4000 Lejtől
 Felöltő, vagy átmeneti kabát 4000 Lejtől
 Télikabát 5000 Lei
Hackmayer uri-szabó
 Oradea, Bémer-tér 3. (Villamos megálló)

az ember. Azonban ha felesége elgyengült, vagy pedig ha tíz évig élt vele s gyermektelen maradt, úgy 100 talmdtudós 3 országból és három községből, pl. Aragonia, Lombardia s Franciaországból, megengedheti, hogy más asszonyt is elvehessen feleségül. Ez a döntvény, vagyis a többnejűségi tilalom azonban csak az ötödik ezred végéig, vagyis 1240-ig volt érvényes. (Lásd: מוריק סקיא ביש רש"ט).

A ירושת מוריק סקיא ש"ט szerint miután 1240 után is betartották, a tilalom továbbra is fennáll. Ezzel szemben Majmonides (Rambam), aki jóval később élt mint Rabénu Gérson (Igereth Haramban, old. 40) azt írja, hogy: „Lehetlőleg mindenki legalább két feleséget vegyen magának”. Amiből következik, hogy Rambam már akkor is a többnejűség tilalma ellen volt. (Lásd: Toldih Hasposkim H. 209).

Ezek szerint e tilalom megszüntetésének, miután az tényleg már 1240-ben lejárt, nincsen lényeges akadályja.

Antiszemizmus az elemi iskolákban. Anhalban a minisztérium rendelet adott ki „a völkisch gondolatnak az iskolákban való ápolásáról”. A liberális sajtó rámutatott, hogy ez a rendelkezés elsősorban a zsidóság ellen irányul. A választ erre a hilleristák részéről a Völkischer Beobachter adta meg. Rámutat arra a „megszegényült helyzetre”, hogy „az idegenajai vérkeverés megrontja a germán ősi örökséget”. Majd a szokásos antiszemita vádaskodások után, kijelenti, hogy minden felelős államférfi kötelessége, hogy a német néptársakot felhívja a nép között teljesítendő nemzeti szolgálatra, melyet a hilleristák szerint az iskolák megnevelésébe is elmozdít. Így kerül be a hillerizmus már az elemi iskolákba is...

Okos asszonyok!
 nem esnek kétségbe, ha kimerad a menstruáció. Megmentést és új életért az én ezerszeresen kipróbált különlegességtű szerelme nyújtanak, még a legmekacsabb esetekben is. Szavatolnak ártalmatlan. W. asszony írja Er-ből. „Az Ön csodás szere már egy óra múlva hatott. Isten után Önnek vagyok hálás!” Forduljon még me bizalommal hozzám és örökre hálás lesz. Ezer, meg ezer köszönettelvél igazolja a sikert. Diszkrét feltűnésmentes székeltetés.
C. A. Jürs, Berlin W. 57/B 37.
 Alvenslebenstrasse 21.

Ékszer készítését, alakítását, javítását és drágakőfoglaltást szakértőten olcsón csak!
FRIEDMANN H.
 ékszeresznél Széchenyi-tér 1
 Vidékieknek is legfontosabb kiszolgálás!

Vasáruk legolcsóbb beszerzési forrása nagyban és kicsinyben
FERRUM
VASÜZLET
 Oradea, Nagypiac-tér 8
 Telefonszám 9-75
 Gyári lerakatok!
 „Eugleberti” autógummi gyári lerakata

RÖVID HIREK

KONSTANTINÁPOLY. Egy orosz zsidó család, mely Oroszországból Konstantinápolyon keresztül Palesztinába akart kivándorolni, kénytelen volt a halálról visszatérni, mert a hatóságok nem találták rendben az irataikat. A zsidó család most a legnagyobb bizonytalanság között hánykolódik és minden valószínűség szerint vissza fognak térni Oroszországra.

JERUZSÁLEM. A kormányzósg most hozta nyilvánosságra, hogy 56 arab falut mentesített az adófizetés alól. Az így elengedett adók összege 18.000 fontot tesz ki. — 1932 augusztus havában 928 ember vándorolt be Palesztinába. Ugyanabban a hónapban 5471 turista kereset fel az országba és 4995 turista hagyta el az országban Palesztinát. — Az elmúlt napokban döntött a jeruzsálemi bíróság egy K. K. L. és arab beduinok közötti perben, 6000 dunám föld tulajdonjogi kérdésében. A bíróság a halvez dunányi földet a K. K. L.-nek ítélte oda. — Az idei illetévszezon során 30.000 dunammal bővítették ki a palesztinai narancsültvényeket. — Új napilap indult meg Jeruzsálemben. Címe: Háchéret (Szabadság) címen.

RIGA. A rigai egyetemeken is alkalmazzák a numerus klauzuzt. Az orosz fakultáson 39 zsidó jelenkező közül mindössze csak egyet vettek fel.

PRÁGA. Az ITA jelentése szerint Ruzsinszkóban már egyes középiskolákban is bevezették a numerus klauzuzt. — A német Bródban (Marvaország) ismeretlen haligánok erősen megrongálták a zsidó temetőt, ahol a háború után több mint 300 honatlan zsidót temettek el azok közül, akik járványos betegségekben pusztultak el. Igen sok sírkövet megrongáltak.

VARSÓ. Az amerikai konzulátus közölte az ITA varsói képviselőjével, hogy az a hír, mintha Fabianic Salamon Dávidovitz varsói templomszolgája Amerikában 75 millió dollárt örökölt volna, nem felel meg a valóságnak. — A lengyel kormány megengedte, hogy Palesztinából 700 tonna narancsot, 20 tonna banánt és 10 tonna diót importáljanak.

PÁRIS. A francia köztársaság elnöke, Lebrun, a napokban megleghangú levélben üdvözölte a K. K. L.-t — az ősi kompány beindítása alkalmából.

SZARAJEVO. A napokban zajlott le Sarajevóban a jugoszláviai cionista szervezet konferenciája.

BÉCS. Az osztrák kormány a palesztinai gyümölcsök importját továbbra is az elmúlt évi mennyiségben engedélyezte, míg az olasz és a spanyol gyümölcsökkel szemben korlátozásokat fogantalt. — Bécsben leigazolt az autómobil feltalálójának, Siegfried Marcarnek emlékoszlóját. A leleplezés ünnepélyesen csak a hatóságok voltak jelen, mert az ünnepélyt szombaton tartották meg. Éppen ez okból a zsidó hitközségi delegátusok távolléttalított magukat.

NEW-YORK. Patel, a kiváló hindu vezérférfi, aki nemrégiben Newyorkban járt, egy zsidó műtárgy kiállításra, hogy Indiában sorsom voltak zsidó üldözések és örömmel üdvözölnének egy nagyarányú zsidó teleleplezést.

KAIRÓ. Október 13-án indult meg az autóbuzsorgalom Jeruzsálem és Kairó között. Az ut 12 óráig vesz igénybe.

MOSKVA. A szovjet moszkvai kerületi komitéje alhatározta, hogy a moszkvai nagy zsidó templom mozvá alakítja át. A központi bizottság megsemmisítette a kerületi komité határozatát. — A kommunista párt kizárta tagjait sorából Aron Regenbogen és Moses Borsch zsidó kommunistákat, akik a biro-bidschani zsidó kolonizációs munkák elől dezeráltak. — November 7-én, a szovjet megalakulásának 15-ik évfordulóján adták át a forgalom számára a moszkvai vól fősínagókat, egy gyermek színház céljaira. — Ugyanebben az időben érkezik a híradás arról, hogy Moszkvában megjelentek héber nyelven Ibn Esra művei.

BUDAPEST. Mezei Ernő, a tiszszéklári vérvád egyik kimagasló egyénisége, ki annak idején igen értékes szolgáltatásokat tett a zsidóságért, az elmúlt héten, 81 éves korában elhunyt.

TEL-AVIV. Egy zsidó lakatos Tel-Avivban megkísérelte egy zsidó bank pénztárolójának feltörését. Ez az első eset, hogy Palesztinában bankbetérés történt.

TIGHINIÁBAN az Ica segítségével itt kolónia alakult, melyen 46 zsidó család telepedett le. A kolónia berendezése miniszterü.

— **A Bírth Hanoár Hámizrachi** nagyváradi csoportja szombat este tartott Meláve de Máike-estélye nagyzeri siker jegyében zajlott le. Az estélyen a szervezet összifjúságán kívül a Mizrichi szervezet vezetői is résztvettek. Az ifjúsági problémáival kapcsolatosan Wasserstrom Sándor, Just Mose, Ráth Elfrim és Goldstein Mór tartottak lelkesítő beszédeket. Az ifjúsági dalárdát Feig Lázár vezette mellett pedig hangulatos héber és jidisch dalokkal tették élvezetessé a késő esti órákban véget ért estélyt.

MOZI

Városi Színház Mozgó

Péntektől: „Árvácska”, Janet Gayworrrel a címszerepben.

Teatrul HEYMAN szinkör

Péntektől: Ünöpi premier! Lehar Ferenc, a zeneszerző királyának egyetlen filmoperettje: „Voll egyszer egy király”. (Es war einmal ein Walzer). „A diadok diadala!” Főszerepben: Eggerth Máriha, Rolf v. Golt, Verebes Einó, Albert Paulig, Ida Wást, Paul Hörbiger. A külföldi mozgószínházak állandó műsora!

— **Házasság.** Berkovits Káló és Grünberger Ödön vasárnap délután 4 órakor tartják esküvőjüket Zöldfa-u. 19 sz. alatt, melyre jóbarátaikat és ismerőseiket ezulon hívják meg. Minden külön értesítés helyett.

— **Oneg-Sabath a váradí Mizrachiban.** Szombaton délután 3—4 ig Gemore-fanulás. Előadó: Schlomovics M. József. 4 órai kezdettel Oneg-Sabath. Előadó: Just Mose „A zsidó történelemről”. Este 8 órakor Wasserstrom Sándor előadása „Ifjúsági problémák” címen. Helyiség: „Piafa Mihai Vileazul 11. A. Ullmann-palota.

Primária Municipiului Ordea, No. 55571/1932.

Publicație.

Noi, Primarul Municipiului Oradea, prin prezenta facem cunoscut, că in baza art. 42. din instrucțiunile privitoare la aplicarea pentru represiunea fraudelor in prepararea și comerțul băuturilor alcoolice Prefectul Județului Bihor a revenit asupra decizieiului No. 12694/1932, conform căreia s'a fixat termenul pentru depunerea declarațiilor de recollă, pe ziua de 20 Noemvrie a. c., a modificat și a fixat noul termen pentru depunerea declarațiilor despre recolta viilor pe ziua de 15 Noemvrie 1932, la care termen loti proprietarii de vii vor depune declarațiile de recollă.

Prin urmare, invităm loti proprietari și arendași de vii, să înainteze declarația de recolla prescripă prin instrucțiunea legii referitoare până la data de 15. Noemvrie 1932, la Primărie in zilele de de lucru dela orele 10 până la orele 12 (parter camera No. 16).

Declarația se va face pe formularul ce se găsește la Primărie.

Oradea, la 2 Noemvrie 1932.

Primărie Municipiului Oradea.

SELYEMMAROCIN minden színben, rózsaszín kvableselyem, függönykelme, házimunkatill érkezett a Maradék Áruházba,

Szőrmeárúk

a legjutányosabban

LEICHTNER-nál

Oradea, Str. Ep. Ciorogariu 4. Telefon 7-73.

VATELIN, bélesselyem, szövételru, bársony, vászonáru legolesőbb a Maradék Áruházban, Royal mellett.

Hasznos tudni, hogy Schmidthauer

természetes **Leimandli**

ásványvize a halékony forrás-sókbán Európa leggazdagabb keserűvize. Utasítás minden palackhoz mellékelve! **Kapható mindenütt!**

„Tipografia Românească” bérlői Oradea, Alea Romei No. 2. — Telefon 87.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Csak egyet nem tudott megtanulni

A piszkovitz Cadik egyszer megkérdezte a gábját, hogy képes volna e már mint rebbi működni?

— Miért ne? válaszolja a gábi. Hála az égnek már husz esztendeje vagyok a rabbinál és alkalom volt mindent elsajátítani. Csupán egy dolog van, amit a mai napig sem vagyok képes megérteni.

— Mond el fiam elsősorban mi az a minden, amit elsajátítottál?

— Minden alatt értem — mondja a gábi, hogy tudom miként sőhajozik és nyugdócsel a rabbi az asztal mellett, miként gesztikulál beszéd közben, amikor felkiált: „Tatenju, mamenju”, — és hogyan fohász-kodik reb Dávidnak esőért, viszont reb Szejminak száraz időért és hasonló egyebet.

— És mi az az egyetlen dolog, amit nem értes meg?

— Azt rebbe lében, hogyan szedi össze az asztalról a kifizetett honoráriumot, hogyan csuszaltja azt szótlanul a kabátja zsebébe — és mindezt a legcsekélyebb mosolygás nélkül...

Az istentelenek ukáza

Az oroszországi vallásellenes szövetség zsidó szekciója a zsidó ünnepek alkalmából a következő „ukázt” adta ki: 1. A bárchesz nem mézbe, hanem epébe mártandó be. 2. Hamelech hajósév al Kiszé helyett azt kell mondani: Stalin jósév al Kiszé. 3. Táslichol nem folyóparton, hanem szárazon kell rendezni. 4. Az összes kakashó kiherélendők, hogy ne legyenek alkalmasok „Kápurének”. 4. Áldásmondásnál az észrogot a „pitimmel” lefelé kell tartani. 6. „Ullénunál” le kell nyelni a nyálát és tilos kiköpnö. 7. Hosanaraba estéjén minden zsidó köteles valamilyen álompört szedni, nehogy virrasszon az éjjel. Ezzel szemben Gedalja és Jomkipur bőljött szabadon tarthatják a zsidók, egyrészt mert így sok ételme lakarihatnak meg, másrészt pedig megszokják a bőljölést, ami a viszonyokra való tekintettel felette ajánlatos...

Aki más veritékéből él.

Kél zsidó utazik együtt szekéren s hogy az unalmat elűzzék, erer mindenférlől beszélgetnek. Azt mondja az egyik:

— Szegény ember vagyok, senkinek se kívánom, de egyet nem értek, miért mondja a Szentírás, hogy a „szegény ember olyan, mint a halott”. Ez nem igaz, a szegény ember épp úgy eszik, mint az aki él. Ha egy ember eszik, akkor dolgoznia is kell. En pedig úgy dolgozom, mint egy igazvónó állat. Suszter vagyok, egész nap a háromlábú kis széken ülök, csurog róllam az izzadság s alig keresem meg a betevő falomat. Hát magának mi a mestersége? — Helytelen mások izzadnak. En más ember veritékéből élek.

— Euresa! Hiszen a Biblia szó szerint azt mondja: Arcod veritékében keresd a kenyeredet! A te arcodéban és nem a máséban!

— Bánom is én mi áll a Bibliában! Miért izzadjak, ha mások izzadnak helyettem!

— Akkor maga biztosan uzorás, kiszipolyozó! Biztosan nagy gyára van és kiszipolyozza munkáitát vértől. Mondja csak, hány ember dolgozik a gyárjában?

— Hahaha... kacag a másik. — Az én gyáramban... No, megadja neki... Masször vagyok a gőzfürdőben...

Egy gyászoló asszony keserűei.

Amikor a férjét temették, rettenetesen sírt a felesége, hol a jobb, hol a bal szomszédjához fordulva mondta:

— Jaj, jaj, kedves uram, jaj, jaj, kedves jó uram, a jó Isen tudja, lesz-e még egyszer olyan jó uram, mint te voltál?

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: ORADEA Strada Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánsoknak 250 Lei, félévre 130 Lei, negy. évre 65 Lei. Külföldön: 2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Dinar 120.

Revizió — vagy nyugalom

Tüntetések híre érkezik Bukarestből. Abból az apropóból, hogy a bukaresti nacionalista ifjúság tüntetni akart a békeszerződés ellen, elfajultak ezek a megnyilatkozások és ismét belőrt ablakok és felült szerkesztőségek és élkező helyiségek lettek áldozataiv az elfajult nacionalista hémek.

Ami volt, az elmúlt és a rend ismét helyredolott. De a hírek arról is szólnak, hogy a revizióellenes tüntetések folytatódnak a vidéki városokban is. A csernovicz diákság is tüntetett már. Most következnek egy másik exponált város, Oradea. Nem akarunk halat fogni a jogó előtt és nem akarunk előre dörgedelmes tiltakozásokat kiáltani, amikor arra még okunk nincs.

De egyet szeretnénk már jólre megszögezni. Az exponált városi és országos vezetők emlékezzenek a régi idők fékevesztett kitérésére. És ha mi nyugodt fevigelmességgel tudomásul vesszük a revizió elleni tüntetéseket, engedtlenség meg nekünk, hogy egyidejűleg jellérjük az arra illelékeseket, hogy igyekezzenek minden erővel megörizni az ország nyugalalmát. És féltékenyen vigyázzanak Oradea város rendjére. Most, amikor ezernyi gonddal küzd ennek a városnak közönsége, amikor a retentő munkanélküliség folytán a tél borzalmai vetik élénk félelmes árnyakat, csak egyet kérünk a város közönsége nevében. És főképpen a város zsidó közönsége nevében. Örizzék meg a lakosság nyugalalmát. Semmi olyasmi ne történnék, ami azt jelentené, hogy a békés tüntetések levél ártatlan polgárok és anyagok igyák meg. Ismétléljük: nem akarunk előre ígalmat fokozni. Ismétléljük, hogy nyugalomra van szükségünk.

Mert ez kell az ország összalakosságának, fajra, felekezetre való kölönbség nélkül. Csak nyugalomról eszedünk. S hisszük, hogy ez a kérésünk nem lesz pusztákiáltó szó. Erre kétségtelenül garanciatáunk a város mai vezetőségénél és a központi kormányzatnál. Hiszük, hogy nem fogunk csalódní...

Zsidó kormányzó Newyork állam élén

Az amerikai választások során Newyork állam kormányzójává Herbert Lehmann, az eddigi alkormányzót választották meg. Lehmann előkelő németországi zsidó család sarja, maga is tevékeny részt vesz a Joint és a Pro Palesztina Szövetség munkájában és mindenkor önzettel emeli ki zsidó származását. Mint ismeretes, Newyork államnak hozzávetőlegesen körülbelül 20 millió lakosága van és ez a hatalmas állam első polgárának és kormányzójának Herbert Lehmann tartja legalkalmasabbnak, aki sohasem tagadta, hogy szívevel-lélekkel össze van forrva zsidóságával. Nem csak azoknak szolgálhat például Herbert Lehmann karrierje, akik elfordulnak a zsidóságtól és teljesen asszimilálódnak idegen népek kulturájához, hanem például szolgálhat az európai kormányoknak is, ahol még ma is numerus-klauzuzokat és a zsidóságot súfó törvényeket szavaznak meg a parlamentekbe.

Zsidóellenes pogrom Lembergben

Véres antiszemita zavargások a varsói egyetemen. Önvédelmet szervez a lengyel zsidóság.

Lembergben szombaton nagyarányú antiszemita tüntetéseket rendezett az egyetemi diákság. Ezer diák zsidóellenes gyűlést rendezett, amelynek befejeztével hatalmas csoportban tüntetni akartak. A rendőrség azonban idejekorán tudomást szerzett a készülődésről és gummibotokkal verte szét a virtuskodó diákokat.

Ezek kénytelenek voltak széjjeloszlatni, de azért nem hagytak fel szándékkal. Kiseb csoportokban benyomultak a belvárosba és a zsidónegyedbe, ahol minden járókelőt bántalmaztak.

Több, mint száz zsidó kereskedő üzletének kirakatot betörték és kifosztották. Ahol tudtak pusztítottak és mindenkit bántalmaztak. A rendőrség közbelépésére ilyen tüntetőt letartóztattak. Nyolc diák igen súlyosan megbesült, azonban van a tüntetésnek néhány sabesültje még, akiknek sérülése nem életveszélyes.

A tüntetések érthető felháborodást váltottak ki a nagyobbrészi zsidó lakosságú városban.

Varsóban az egyetemek nacionalista hallgatói vasárnap, Wachewski halálának első évfordulója alkalmával, aki tudvalevő-

leg a vilnai zavargásokban a zsidó egyetemi hallgatók kezei által halt meg. Lengyelország összes egyetemén Wachewski-emlékünnepet tartottak, amelyek újabb antiszemita zavargásokra vezettek. A nacionalista a varsói egyetemen meglámadták a zsidó hallgatókat, akiket kiszorítottak az egyetem épületeiből s közülük többeket annyira megkínzóltak, hogy azonnal kórházba kellett őket szállítani. A varsói egyetem rektora az előadásokat azonnal beszüntette és kétnapos szünetet rendelt el. Poznauban ugyancsak rendkívül heves jelenetekre került a sor az egyetemi ifjúság körében. A nacionalista diákok telvonalul rendeztek meglámadást a zsidó üzleteket és azokat leakarják rombolni. A tüntelők megkezdésére nagyszámú rendőrség küldte ki, amely képtelen volt fegyverét használni. Négy személy súlyosan megbesült, rengeteg diákot tartóztattak le. Az egyre gyakrabban megismétlődő antiszemita zavargások arra készítik a lengyel zsidóságot, hogy megfelelő védelmi szervezetelet építsen ki magának, az antiszemita felfegyverzett halgatókkal szemben. Az önvédelmi szervezet élén a lengyel zsidó parlamenti klub tagjai vannak.

Kudarccal végződött a szigeti cuzista „nagygyűlés”

Ploesztiben is rendezés nélkül zajlott le az antirevizionista gyűlés

Sziget. November 14-én, vasárnapra hivta össze a máramarosszigeti cuzista szervezet, hatalmas propagandával beharangozott nagygyűlést, amely elé meglehetősen nyugtalansággal nézett a szigeti zsidóság. A cuzisták a városi színház nagyeremét nyerték meg a gyűléstük céljára, amelyre az egész megyéből összesen 50—60 paraszt gyűlekezett össze. A cuzisták már egy órával is kitölték a „nagygyűlésük” kezdetét, mert várták, hogy az üres padok megjeljenek. Hosszu várakozás után végül megkezdtek az üres terem előtt a szónoklatokat. Manolache cuzista vezér beszélt és az ismert elcsépelet frázisokat lálalta fel, amelyet a hallgatóság néma csendben hallgatott végig. Semmi rendezés nem történt, a „nagygyűlés” a legnagyobb csendben ért véget és oszlott szét. Ploesztiből jelentik: Vasárnap, november 14-én tartotta itt meg az antirevizionista liga tiltakozó gyűlést. A gyűlés teljes rendben zajlott le, erőteljes tiltakozással a revizionista kampánnyal szemben. Amidőn örömmel regisztráljuk ezt a hírt, rá kell mutatnunk arra hogy az ilyen mellősságteljesen megtartott tiltakozás, mennyivel hasznosabb Romániára nézve, mint a bukaresti demonstráció, amely sokkal inkább volt rombolás és fosztogatás, mint a revizionista mozgalommal szembeni tiltakozás. Reméljük, hogy az egész országban és így Nagyváradon is teljes rendben fog az „antirevizionista” kampány lezajlani.

Könnyfakasztó bombát dobtak egy hamburgi zsidó áruházba.

Hamburgból jelentik: Az elmúlt héten ismeretlen tettesek újra könnyfakasztóbombát dobtak egy hamburgi zsidó áruházba, amely teljesen megtöltötte az áruház belsőleg mérges gázokkal, úgy hogy menekülnők kellett a vendékek egyült, az áruház alkalmazottainak is. A rendőrségi nyomozásnak sikerült egy tettest kézrekeríteni, akit őrizetbe vettek. Az üzletből a pánik alkalmával rengeteg érték tűnt el, úgy, hogy minden arra enged következtetni, hogy természetesen végrehajtott antiszemita fosztogatás rejlik a merénylet mögött. A nyomozás folyik.